

[Søren P. Larsen.]

Gennem længere Tid vil en saa uensartet Regering være alt for vanskelig at arbejde med; saa længe man holder sig til de mest paakrævede Opgaver, er det gaaet godt, men hvor det drejer sig om Løsning af Opgaver, der ikke fra alle Sider er Enighed om, vil det formentlig allerede være godtgjort, at det er umuligt at arbejde med saa forskelligeartede Anskuelser. Derfor viste det sig ogsaa, at den højtærede Statsminister forloftede sig, da han uden for Ministeriets Program, som er udtrykt i Trontalen, forsøgte sig som Grundlovgiver; dette Forsøg var paa Forhaand dømt til at skulle mislykkes.

Hverken Regeringen eller det i 1943 valgte Folketing havde Skygge af Adkomst til at overraske med en Grundlovsændring. Naa, Statsministeren fandt da ogsaa tilbage til Regeringens oprindelige Program, og enhver, der har fulgt Ministeriets og Rigsdagens Arbejde, vil indrømme, at der har været mere end Arbejde nok i den Tid, der var til Raadighed. Den uundgaaelige Opkobning af Stof, som altid findes ved en Rigsdagssamlings Afslutning, har denne Gang været større end før, og det maa erkendes, at der har været Arbejde nok, uden at man har behøvet at søge efter Problemerne paa andre Omraader end dér, hvor det var paatrængende nødvendigt.

Det er muligt, at der senere af den nye Regering, der vil udgaa af det forestaaende Folketingsvalg, vil blive rejst Spørgsmaal om Ændringer af Grundloven, og det er ogsaa muligt, at den kommende Regering vil faa Arbejde nok ved at blive stillet over for de Opgaver, som henligger efter den mørke Tid, vi har gennemlevet. Jeg afviser ikke paa Forhaand Drøttelsen af en Grundlovsændring, men lad os nu først faa Valget og den nye Regering, saa bliver det dens Sag at tilrettelægge Arbejdet. Og jeg deler ikke den Optimisme, som det ærede Medlem Hr. Kristen Amby gav Udtryk for ved at sige, at man kunde selv. Jeg synes, at Erindringerne fra 1939, hvor der var et Parti mere med i Grundlovsarbejdet, og det alligevel gik paa Gulvet, taler et saa tydeligt Sprog, at jeg godt forstaar, at de mere besindige Kræfter inden for Regeringen kunde se, at den Vej kunde man ikke gaa.

Det, der forestaar, er ganske afgjort Afviklingen af Krigstidens Restriktioner i det Tempo og det Omfang, som det nu er muligt: Sanering af vort Pengevæsen, Udvidelse af Samhandelen og Erhvervslivets Overgang fra Krigsproduktion til Freds-

produktion. Det er Spørgsmaal saa store, at de indeholder Arbejde nok at tage fat paa.

Det store Underskud paa det foreliggende Finanslovsforslag, som jeg ikke skal komme ind paa i Enkeltheder — det bliver der Lejlighed til senere —, og Finansministerens Udtalelse om, at baade Partierne og Rigsdagsmændene staar frit over for det, naar vi samles efter Valget, kan ogsaa give Anledning til adskillige Tanker. Man kan kun glæde sig over, at et nyvalgt Folketing og en ny Regering kan begynde Arbejdet i et frit Danmark, ligesom der ogsaa er andre Lyspunkter at henvise til; men de Fremtidsudsigter af økonomisk Art, som det indeværende Finansaar vil møde med, kan ogsaa nok give Anledning til adskillige mørke Tanker.

Det var forudset fra alle Sider, at Overgangstiden vilde stille store Krav med Hensyn til Penge, og det er under dystre Vilkaar, at et nyt Folketing vil gaa til Arbejde. I de økonomisk gode Aar, som mange vel vil kalde Besættelsesaarene, voksede Indtægterne paa Grund af Pengerigeligheden. De indirekte Afgifter steg fra Periode til Periode. Saadanne Ting som Tobaks- og Spiritusbeskatningen har givet næsten eventyrlige Indkomster, ligesom ogsaa den direkte Beskatnings forskellige Former var i Stand til at give flere og flere Midler i de offentlige Kasser. Som Følge deraf har det været svært at sige nej til de stadig stigende og ofte velbegrundede Krav til det offentlige. Det vil alle Dage være svært for en Regering at holde igen, naar der er nok i Kassen. Men der er ingen Tvivl om, at med den nye Tid er vi ved at vende.

Optimister har jeg hørt regne med en Stigning i Skatteindtægterne, og til Optimisterne hører ogsaa den højtærede Finansminister. Enten det nu bliver den nuværende, eller det bliver en anden Finansminister, der kommer til at bære det tunge Ansvar, vil der imidlertid let komme Sten i Maskinen, saa at det hele ikke gaar saa let som hidtil, hvad Indtægterne angaar.

Derimod vil det nok komme til at volde store Vanskeligheder, naar man tænker sig en kritisk Gennemgang af de forskellige Udgiftsposter. Det er ikke rimeligt paa nærværende Tidspunkt at skønne ret meget mere, end Ministerens Forelæggelsestale gav Udtryk for, men sætter Prisfaldet ude fra ind — og det vil komme før eller senere —, vil mange af Indtægterne sikkert paavirkes i stærkere Grad end Udgifterne, og der kan let ret hurtigt komme slem Ravage i de forskellige smukke Opstillinger, som foreligger